

Nytt från Pargas hembygdsförening

Ordförandes ruta

Lena Långbacka

ordförande

tfn: 040-556 9908

e-post:

l.langbacka@parnet.fi

Museerna är öppna

Hembygdsmuseet
1.6-31.8 ti-sö 11-16

Industrimuseet
4.7-11.8 to-sö 11-16

Öppna stugor
Gamla Malmen
27.8 kl.17-20

Arr: Skärgårdsguiderna
www.saaristoguide.fi

Öppet hus
Museibacken
25.8, program kl. 13-15

Det är mycket positivt på gång inom hembygdsföreningen just nu! Det är glädjande att det finns ett stort intresse för lokalhistoria, kulturarv och traditioner. Tillsammans fortsätter vi att utveckla museet och verksamheten inom föreningen.

Tack vare hembygdsforskarna får vi reda på vilka som bott i museibackens byggnader; Stickgruppen YlleVillat har bland annat inspirerats av Pargasstrumpan och till sommaren kommer nya mönster på både originalstrumpan och en sommarsocka till försäljning i butiken. I trädgården kan vi glädas åt den uppfixade uppfarten och alla vårbloomorna. Under sommaren kommer ett par tidsenliga täppor att anläggas. Vi har tack vare frivilliga kunnat ordnat olika evenemang, förevisningar och aktiviteter.

Vi är också otroligt glada och tack-samma över att **Leaderföreningen I samma båt**, samt **Svenska kulturfonden** och **Martha och Albin Löfgrens kulturfond** beviljat bidrag för en renovering av Ordenshemmet, huvudbyggnaden på museibacken. Målet med projektet är att snygga upp bottenvåningen

och öka både tillgänglighet och ändamålsenlighet. Vi har redan börjat, men projektet kommer att ta några år innan det är helt färdigt. Senast till föreningens 100-årsjubileum år 2028 ska det vara klart.

Museet öppnar igen för sommaren den första juni och även detta år bjuder vi på specialprogram varje onsdag i juni och augusti. Sommarens utställning handlar om dukade bord. Borden har dukats av föreningens egna medlemmar med inspiration från olika tider och verksamheter. Som vanligt blir det också program på Egentliga Finlands museidag sista söndagen i augusti.

I september åker vi på utfärd till Lojo, där vi besöker Lojo museum, kyrkan och Tytyri upplevelsegruva. Det blir ett intressant besök till en stad, som på många sätt påminner om Pargas. Hjärtligt välkommen med!

Allt vi gör är möjligt tack vare alla medlemmar, talkojobbare och andra frivilliga samt samarbetspartner och sponsorer. Ett stort tack till er alla och hoppas vi ses på museibacken!

Lena Långbacka, ordförande

Sommarens utställning i Ordenshemmet

Vi dukar bord

Vi ställer ut bland annat Arabias kaffe- och matserveriser såsom Ruska och Kilta, Stig Lindbergs Berså, Jussis keramik, polskt porslin och en österländsk te-servis.

Borden har dukats av föreningens egna medlemmar med inspiration från olika tider och verksamheter.

www.pargashembygdsmuseum.fi

Onsdagsprogram kl. 13-15

- 5.6 Utställningsöppning "Vi dukar bord".
Lär dig vika servetter.
- 12.6 Konsert kl. 19: Niklas Winter Trio.
Hank Williams under skärgårdshimlen.
- 19.6 Trädgårdsdag med Titti.
Gör en midsommarkrans.
- 26.6 Barnens museidag.
Gammaldags hantverk och sysslor.
- 7.8 Barnprogram
- 14.8 Lär dig känna olika träslag.
- 21.8 Spika pärttak
- 28.8 Laggkärlsteknik

www.facebook.com/Pargasmuseum

Pargasstrumpan

I höstas kunde vi läsa i Pargas Kun-
görelser om ett möte för frivilliga
på hembygdsmuseet, bland annat
skulle en stickningsgrupp bildas.
Det lystrade jag till och begav mig
dit. Ett par grön-röd-randiga strum-
por med långa skaft hade tagits
fram ur samlingarna. De hade done-
rats till museet av Rosa Alexandra
Holmberg från Tegelhagen 1931.
Vid första anblicken tyckte jag inte
de såg så spännande ut, även om de
skulle handskas med silkesvantar.

Vi började studera dem mera ingå-
ende och då blev de mer intres-
santa. Att sticka dem gav också en
del huvudbry som det gällde att
lösa. En så lång strumpa, nästan en
knästrumpa, måste ju följa benets
form och att sticka ränder ger hack i

stickningen där varven börjar och
slutar så det gäller att placera mö-
tesplatserna så osynligt som möj-
ligt.

Allt detta är nu löst och efter expe-
rimerande med olika garnkvali-
teter har vi valt Novitas Viola-garn
till Pargas sommarsockor med kort
skaft i herr- och damstorlek. Par-
gasstrumpan med långt skaft stickas
i Vuonues lyxiga finska kamgarn
Wilhelmi, förstärkt med tencel, ett
hållbart alternativ till övriga
strumpgarn som oftast förstärkts
med polyamid.

Mönster och garn till Pargas som-
marsocka och Pargasstrumpan
kommer att finnas till salu i musei-
shopen då museet öppnar 1.6.2024.
Stickgruppen kallar sig YlleVillat.

Vi har träffats varannan tisdag se-
dan starten den 4.10.2023. På träf-
farna har vi inspirerat varandra och
också gjort våra egna tolkningar av
Pargasstrumpan. Till museets jule-
venemang gjorde vi en liten utställ-
ning med de produkter som vi hade
stickat under hösten, bl.a. strumpor
med långa och korta skaft, strumpor
i miniatyr som bokmärken, mössor
och benvärmare, julgransbollar och
små strumpor att hänga i julgranen.

Vi planerar en fortsättning på våra
träffar till hösten. Temat blir håll-
barhet, tanken är att använda rest-
garner och så vill vi studera stick-
ade plagg från 50-talet. Virkning
verkar att bli höstens trendigaste
teknik. Kom gärna med i vårt två-
språkiga glada gäng!

Barbro Laurén

Laggkärlssamarbete mellan Åland och Pargas

En intensiv helg som medförde en massa hyvlade ägde rum den 23-24.3 2024 i Pargas. Det handlade om kursen "Tillverkning av laggkärl", ett samarbete mellan Pargas hembygdsförening och Ålands jakt- och fiskemuseum. Avsikten med kursen var att utbilda en grupp intresserade hantverkare från Åland och Pargas. Dessa hantverkare kan senare ställa upp vid olika museevenemang för att demonstrera detta bortglömda skärgårdshantverk. I kursen deltog fyra hantverkare från Pargas och tre från Åland.

I ett tidigt skede stod det klart att framställningen av laggkärl är

Torleif Westerholm gröper spår för bottenskivan i ett laggkärl med laggstråken.

krävande och kan inte bemästras av nybörjare. En ytterligare utmaning var att det finns ytterst få personer som har erfarenhet av att tillverka laggkärl. Kursens utbildare, **Torleif Westerholm**, en mångsidig hantverkare från Österbotten, medgav att även han är nybörjare gällande laggkärl. Därmed var ett av kursens målsättning att kollektivt samla kunskap och erfarenheter av detta hantverk.

Laggning är en gammal teknik för

att tillverka kärl av trä. Ett laggkärl består av ett antal stavar av trä, "kimbar", som tillsammans bildar ett kärlsidor, runt eller ovalt. För att tillverka kimbar krävs en del specialverktyg utöver yxa och kniv. Bland specialverktygen som användes under kursen kan nämnas laggstråk, rundad hyvel, stråkhyvel, skavjärn och bandjärn. Vissa av dessa verktyg skaffades efter kursen till båda museerna.

Trots att kursdeltagarna jobbade intensivt, var det endast några få som lyckades få sina kärl färdiga under helgen. De flesta fick gå hem med kimbar i en påse för att senare lägga samman dem.

Den konkreta nyttan av kursen var att deltagarna nu vid behov kan reparera trasiga laggkärl, vilket är en värdefull kunskap. Därtill har man en bättre förståelse för processen och kan därmed berätta om hantverksprocessen i museerna. I Pargas hembygdsmuseum finns redskap för laggkärlstillverkning framlagda i Attustugan. Arbetsuppvisningar i laggkärlstillverkning ordnas på museet söndagen den 25.8 och onsdagen den 28.8 kl. 13-15..

Marcus Lepola, museipedagog

Föreningens styrelse 2024: Lena Långbacka (ordförande), Magnus Sundman (vice ordförande), Malena Lassus (sekreterare), Tarja Suomi (kassör) samt Dorrit Juslin, Marcus Lepola, Dara Vorselman och Christel Söderholm (ny/kommunikatör)

Har du bekräftat din e-postadress i Desky?

Sedan ett drygt år tillbaka använder vi Desky för medlemsregistret och skickar medlemsbrev och fakturerar medlemsavgiften per e-post via systemet. Om du vill hålla dig uppdaterad är det viktigt att du skickar din adress till pargashembygd@gmail.com (om du inte redan gjort det) och även bekräftar den i systemet Desky. OBS! Kolla spamkorgen ifall du inte hittar dina mejl.!

Du kommer väl ihåg att betala medlemsavgiften?

Medlemsavgiften (15€/år) faktureras i maj. Om vi har din aktuella e-postadress i systemet har du fått fakturan den vägen, om inte får du den som bilaga till denna tidning. Som ständig medlem behöver du inte bekymra dig om att betala avgiften (nu 130€) mera än en gång, så varför inte göra slag i saken direkt?

Pedagogiska odlingstäppor

Skördetider med Pargas 4H.

Trädgården och det stora fina grönområdet som kringgärdar våra museibyggnader kommer i framtiden att i högre grad utnyttjas i museiverksamheten. Museipedagogiska koncept som fokuserar på odling och skörd skall utarbetas. Olika typer av små pedagogiska odlingsstäppor med referens till den byggnad och tidsperiod i vars närhet de iordningställs skall anläggas redan i vår.

Intill Malmnässtugan med 1940-talsinteriör kommer vi att göra en liten täppa med odlingar anknutna till krigsårens nöd och matbrist så som cikoria, tobak och kålrötter. Intill Lielaxstugan odlas växter som anknyter till textilhantverk såsom lin, hampa, tagetes och flicköga och bakom Kirjalagården anläggs en odlingsruta med våra gamla sädeslag. Arbetet i trädgården leds av trädgårdsmästare Titti Edfelt och en grupp nitiska frivilliga.

Anne Bergström

Medlemsutfärd till Lojo 6.9.2024

Hembygdsföreningen ordnar en heldagsutfärd till Lojo fredagen den 6 september.

Lojo har många intressanta likheter med Pargas, bland annat kalkstensbrytning, cementindustri, en gråstenskyrka från 1400-talet samt ett kulturhistoriskt museum som påminner om vårt.

Start från Bustis i Pargas kl. 8.00. Framme i Lojo dricker vi morgonkaffe och får en presentation och guidning i Lojo museum. Vi åker vidare till natursköna Vivamo, en gård för rekreation och konferenser, där vi äter lunch. Därefter besöker vi den säregna Sankt Lars-kyrkan och får se dess målningar föreställande dödsdansen. Höjdpunkten, eller snarare djupdykningen, sker i Tytyri där vi åker ner med hissen till upplevelsegruvans underjordiska miljö där vi blir guidade i gruvgångarna.

Tillbaka i Pargas är vi ungefär kl. 17.30.

Anmäl dig senast 6.8 till reseledaren Magnus Sundman, magsun64@gmail.com/040-7584737.

Priset för resan är 70 euro för medlemmar, 80 euro för icke-medlemmar. Priset inkluderar bussresa, inträden och guidningar, kaffe och lunch.

Välkommen med! Resan förverkligas om minst 20 personer anmäler sig.

Hembygdsmuseets samlingar synliga på Finna

I Pargas hembygdsmuseums samlingar finns cirka 7000 föremål som berättar om ortens historia. De vittnar om Pargasbornas liv och levne under flera hundra år.

Museet förvaltar också en fotosamling bestående av cirka 2000 fotografier som i huvudsak visar liv, miljöer, byggnader och aktiviteter i Pargas från perioden 1890-2023. Det arbetsdryga jobbet med att katalogisera och avfotografera föremålen digitalt i samlingsförvaltningsprogrammet Aina har påbör-

jats tack vare praktikanter som fått lokalhistoriska stipendier från Svenska kulturfonden. Också arbetet med att digitalisera museets fotosamlingar har denna vår kunnat inledas tack vare bidrag från Museiverket. Ca 1000 föremål från museets samlingar finns redan nu tillgängliga i söktjänsten Finna som samlar material från museer, bibliotek och arkiv från hela Finland.

På nätadressen Finna.fi kan du med sökordet Pargas hitta en mängd

spännande material från hembygdsmuseets samlingar.

Anne Bergström

Ett slafat från Kyrkäng. Det har använts som matsäckskärl för fisk och kött.